

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2548 จากโรงเรียนทั้งสิ้น 145 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 49 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 60 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 36 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และครูวิชาการโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 290 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 168 คน
 - 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 84 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ

2.2 ครูวิชาการโรงเรียน ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 84 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มในครั้งเดียวกันและโรงเรียนเดียวกันกับผู้บริหารสถานศึกษา จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านการผุดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีคะแนน 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตรงกับระดับการดำเนินงานว่าอยู่ในระดับใดได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีค่าถาม 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อขอความกรุณาออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และนัดวันรับแบบสอบถามคืน แบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 168 ฉบับ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 84 ฉบับ ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 84 ฉบับได้รับกลับคืน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นี้มาประมวลผลข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ตามตัวแปรและวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อที่จะคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยจะพิจารณา ดังนี้

1.1 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ การจัดองค์กร โครงสร้างของการบริหารงานมีขอบข่ายภาระงานชัดเจน รองลงมาได้แก่ กำหนดบทบาทหน้าที่ ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนเหมาะสม ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนด้านการบริหารจัดการ จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศครอบคลุมเพียงพอเป็นปัจจุบันตรงกับความเป็น รายงานผลการปฏิบัติงานและนำผลไปปรับปรุงพัฒนางานอย่างเป็นระบบสมควรดำเนินงานต่อไป ส่วนข้อนี้เทศ ติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ควรพิจารณาปรับปรุงต่อไป

1.2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ สถานศึกษามีคำสั่ง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทบทวนมาตรฐานการศึกษาตลอดจนความต้องการของ โรงเรียนและชุมชน รองลงมาได้แก่ กำหนดมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ดำเนินการเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการ

สถานศึกษา ประกาศใช้และเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมควรดำเนินงานต่อไป

1.3 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ กำหนดโครงสร้างองค์ประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพศึกษารอบด้านทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาได้แก่การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านความเห็นชอบของทุกฝ่าย กำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและบริบทของสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ภารกิจ เป้าหมาย แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา สมควรดำเนินงานต่อไป

1.4 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ แบ่งงานมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รองลงมาได้แก่ กำหนดขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานชัดเจน ปฏิบัติงานตามขั้นตอนวิธีการ ประเมินผลสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ/กิจกรรม นิเทศกำกับติดตามตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงานทุกระยะ สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน สมควรดำเนินงานต่อไป

1.5 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รองลงมาได้แก่ กำหนดกรอบกระบวนการเกณฑ์การประเมินผลและแนวปฏิบัติในการรวบรวมข้อมูล ประเมินผลวิเคราะห์ผลสรุปผลการดำเนินงาน นำเสนอผลการตรวจสอบทบทวนผลการประเมิน เพื่อปรับปรุงพัฒนาแก่นุคลากรที่เกี่ยวข้อง สมควรดำเนินงานต่อไป ส่วนข้อติดตามตรวจสอบ จัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ควรพิจารณาปรับปรุง

1.6 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รองลงมาได้แก่ กำหนด

เป้าหมายจุดประสงค์กรอบชั้นคอนวิธีการเครื่องมือเกณฑ์การประเมิน สร้างความตระหนักให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการประเมินคุณภาพการศึกษา นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินสอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนงานและมาตรฐานการศึกษา มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการประเมิน สมควรดำเนินงานต่อไป

1.7 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาตามรูปแบบที่กำหนด รองลงมาได้แก่ การรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์แปลผล นำเสนอข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา เผยแพร่และรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมควรดำเนินงานต่อไป

1.8 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ ร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำผลสรุปจากการรายงานคุณภาพการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา การติดตามความเห็นความพึงพอใจข้อเสนอแนะของผู้ปกครองชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สมควรดำเนินงานต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางและขนาดกลางกับขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงว่าผู้บริหาร ครู มีความเข้าใจในกระบวนการของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญ ความจำเป็น และมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกและได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 45) จากพระราชบัญญัติดังกล่าวสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจกับพ่อแม่และผู้ปกครองว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 5 – 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 วรรคสอง บัญญัติว่า ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 หมวดที่ 1 ข้อ 2 วรรคสองว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 8 ด้าน และหมวด 2 ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : ไม่มีเลขหน้า) ให้ทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติ จึงทำให้ทุกโรงเรียนตื่นตัวเตรียมความพร้อมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง

เต็มที ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับที่สูงขึ้น จำแนกได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงมีการจัดองค์กรโครงสร้างของการบริหารงานมีขอบข่ายภาระงานชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนเหมาะสม ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศครอบคลุมเพียงพอเป็นปัจจุบันตรงกับความจริง นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนด้านการบริหารจัดการ นิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รายงานผลการปฏิบัติงานและนำผลไปปรับปรุงพัฒนางานอย่างเป็นระบบ ดังที่งานวิจัยของ กนกพร จรินทร์ธนากร (2540 :ง) พบว่าการจัดองค์กรได้จัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่แสดงสายการบังคับบัญชา โดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มอบหมายงานตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร และสอดคล้องกับสำนักงานทดสอบทางการศึกษาระดับชาด (2544 : 21) ที่กล่าวว่า การเตรียมการจัดทำระบบสารสนเทศควรมีการเตรียมโครงการ กำหนดผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์การใช้ ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่ต้องใช้ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะทำงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ ผู้บริหารโรงเรียนมีการติดตามดูแลการปฏิบัติงานเพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันและเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ของโรงเรียน

1.2 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เตรียมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทบทวนมาตรฐานการศึกษาตลอดจนความต้องการของโรงเรียนและชุมชน นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตรแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดำเนินการเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ประกาศใช้และเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน บริสุทธิ์ (2541 : ง) ที่พบว่า โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้โรงเรียนได้มาตรฐาน ซึ่งครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นว่าครูมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามแนวทางการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

1.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยครูผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ภารกิจ เป้าหมาย แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา กำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและบริบทของสถานศึกษา ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านความเห็นชอบของทุกฝ่าย สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (2544 : 45) ที่ระบุว่า การจัดทำแผนต้องกำหนดลำดับการปรับปรุงพัฒนา ก่อนหรือหลังตามความจำเป็นเร่งด่วน เพราะในการปรับปรุงพัฒนามีข้อจำกัดด้านศักยภาพและทรัพยากรของสถานศึกษาจึงเป็นการยากที่จะให้สถานศึกษาแก้ไขพัฒนาปรับปรุงหลายประเด็นได้ในปีใดปีหนึ่ง การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนใช้วิธีให้แต่ละหมวดวิชาต่างจัดทำแผนงานของคนเสนอผู้บริหาร โดยจัดประชุมบุคลากรในฝ่ายหมวดงานร่วมกันเขียนแผน / โครงการ ซึ่งลักษณะการจัดกิจกรรมเกิดจากความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยใช้หลักการทำงานเป็นทีม

1.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน แบ่งงาน มอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ปฏิบัติงานตามขั้นตอนวิธีการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์แรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน นิเทศกำกับติดตามตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงานทุกระยะ ประเมินผลสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ / กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 37 - 39) ได้กล่าวถึงการนำแผนที่สร้างขึ้นสู่การปฏิบัติมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติคือกำหนดคนที่รับผิดชอบในการปฏิบัติและการควบคุมงานในแต่ละส่วนจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนก่อนที่จะมีการมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบไปปฏิบัติและนิเทศงานช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 30) ที่ระบุว่าในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาก็จะต้องมีการประเมินสรุปรวมเพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

1.5 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในหน่วยงานทุกฝ่ายให้ได้รับความรู้ โน้ตชน้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน การดำเนินการประเมินตนเองของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษามีการประเมินมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประเมินตนเองได้แก่ผู้บริหารและตัวแทนครูซึ่งมีบทบาทในการกำหนดเครื่องมือประเมินการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (2545 : 31) ที่ระบุว่าเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน คือเป็นนักประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผล เป็นผู้มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา เป็นผู้มีความเป็นผู้นำและมีความรู้ในภาระงานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งการประเมินตนเองของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความก้าวหน้าของงานหรือโครงการอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับสำนักงานทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยม (2544 : 65) ที่ระบุว่าวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องครูมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาโดยการจัดหาสร้างเครื่องมือการประเมิน การเก็บข้อมูลในการประเมินตนเองของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทั้งเครื่องมือเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูลร่องรอยจากการปฏิบัติงานจริงซึ่งมีการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามแผน

1.6 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู เห็นว่ากระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาในการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนควรทำเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนไม่ควรทำเพื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ผลการประเมินที่ได้สามารถนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงประเด็นมากขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 82) ระบุว่า การประเมินเป็นงานที่ต้องทำด้วยใจเป็นกลางสะท้อนผลตามความเป็นจริง

1.7 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ผู้บริหารสถานศึกษามีวัตถุประสงค์ในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีเพื่อให้โรงเรียนมีข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รูปแบบการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของโรงเรียนรายงานเป็นภาพรวมทุกระดับชั้น และครูมีส่วนร่วมในการรายงานในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบของตนเอง ในการเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมีการเผยแพร่ให้กับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

การศึกษาโดยรายงานผลต่อที่ประชุมผู้ปกครองนักเรียนและรายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปีให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

1.8 ด้านการผุ้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 53 - 54) ที่ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะและมีใช่เป็นการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำแต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

2. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมชัย ละครวงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดยโสธร โดยพบว่าการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสภาพปัจจุบัน มีการกำหนดนโยบายจากหน่วยงานระดับสูงและมีการกำกับติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้การฝึกอบรมของผู้บริหารและครูด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทำให้ผลการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก

มีความแตกต่างกัน เนื่องจากขนาดโรงเรียนและความพร้อมของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน สอดคล้องกับ ขงยูทช วงศ์ภิรมย์ศานต์และประวิศ เอรารวรรณ (2544 : 66) กล่าวว่าถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็มีความพร้อมในด้านบุคลากรและงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เป็นข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และสังกัดอื่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ข้อการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

1.2 เป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

1.3 เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของโรงเรียนระดับประถมศึกษาต่อการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยความต้องการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา หลังจากได้รับการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2.4 ควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วย